

Desenvolupament de les capacitats bàsiques. Tècniques d'aprenentatge i d'estudi

Bloc informatiu

Tècniques de síntesi

El resum

Què és un resum?

Un resum és un text reduït que reproduïx allò que és més important d'un altre text més extens. Un resum és, doncs, una reducció d'un text sense perdre'n el sentit original. Habitualment es parla d'una reducció a una quarta part aproximadament dels mots del text original, però això no sempre és possible, perquè depèn de les característiques del text. Si el resum és una quarta part d'un altre text, vol dir que per cada cent paraules del text original, el resum n'ha de tenir només vint-i-cinc.

El text d'origen rep el nom de *text de partida* i el resum ha de reproduir fidelment el contingut i l'estructura organitzativa del text de partida. Dit d'una altra manera, quan fas un resum hauràs de redactar un text nou a partir d'un altre text, del qual hauràs de recollir les idees principals o més importants.

Per a saber fer resums, has de saber destriar les idees més importants d'un text, és a dir, has de comprendre realment allò que el text et vol comunicar.

Fer resums vol dir, doncs, inevitablement, saber llegir bé, entendre allò que llegeixes. La lectura és anterior a la tasca de redactar un resum. Si prèviament no fas una lectura detinguda, una lectura comprensiva, no podràs fer un resum amb cara i ulls.

Elaborar un resum no significa que hakis de copiar el text de partida literalment, sinó que l'has de sintetitzar o reduir fent servir les teves pròpies paraules per donar unitat narrativa a la redacció, però sense perdre el sentit original.

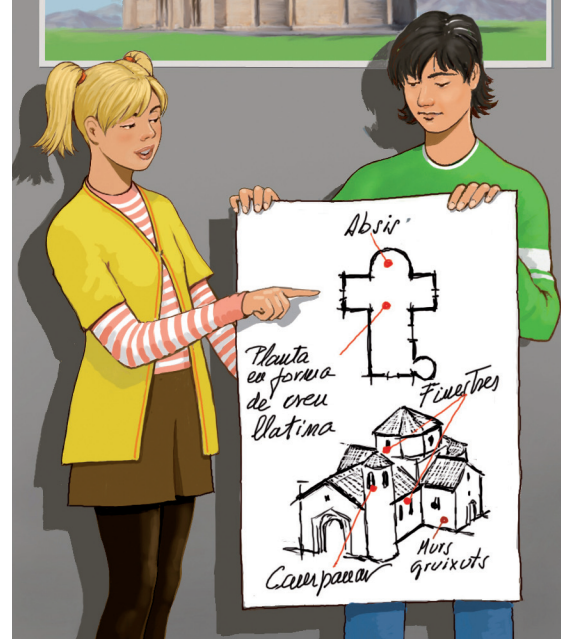
El resum és una **tècnica de síntesi** que facilita l'estudi, sobretot d'aquells continguts que per la seva dificultat o excessiva extensió requereixin una reducció prèvia.

ÉS ÚTIL EL RESUM EN EL TEU ESTUDI DIARI?

Amb el resum podràs elaborar els continguts que hakis d'aprendre dels apunts de classe i del llibre de text. El resum et permetrà redactar un text que reculli aquestes dues informacions en una unitat més reduïda i, per tant, més assequible a la comprensió. L'elaboració del resum és ja una finalitat en si mateixa, perquè mentre l'elabores assimiles els continguts d'aprenentatge.

Resumir és una forma d'estudiar, perquè saber reduir una lliçó o un apartat a allò que és essencial t'ajuda a comprendre més bé el tema i afavoreix el teu aprenentatge.

No cal resumir tot el que estudies, sinó només aquells continguts o apartats que, per la seva dificultat o complexitat, cal organitzar i simplificar per a comprendre'ls més bé.

De manera similar als plànols o croquis d'un edifici, els resums centren l'atenció en allò que és més rellevant d'un text més extens i fan possible, així, entendre'l millor.

SEMPRE HAS D'ESTUDIAR AMB L'AJUDA DE RESUMS?

No necessàriament, però quan els continguts que hakis d'estudiar siguin massa llargs, complexos o difícils d'entendre, el resum et facilitarà molt la feina. En canvi, si els continguts que cal estudiar et resulten fàcils d'assimilar, segurament no necessitaràs fer un resum.

QUAN HAS DE FER EL RESUM?

Molt abans de l'examen, amb temps suficient perquè tinguis l'oportunitat de repassar-lo diverses vegades. No ho deixis per a l'últim dia, perquè aleshores no et servirà de res.

Idees per a elaborar un resum

Primer de tot t'hauràs de plantejar amb quina finalitat faràs el resum, és a dir, si es tracta d'un resum per a ús exclusiu teu o si ha de ser un exercici de classe. En el primer cas pot tenir un caràcter més personal i potser no hauràs de tenir tanta cura amb el llenguatge, ja que l'objectiu serà disposar d'un bon material de suport a l'estudi; mentre que en el segon cas, hauràs de tenir cura de l'extensió, del llenguatge utilitzat i de la polidesa en la presentació. En qualsevol cas, has de procurar que no hi hagi gaire distància entre les dues formes de treballar, ja que t'has d'anar acostumant a tenir el mateix rigor amb els materials que elabores per a tu que amb els que et demanen a classe.

Per a fer un bon resum has de saber diferenciar la informació fonamental o principal d'un text de la que és accessòria o complementària. A continuació et donem algunes idees que t'ajudaran en aquest sentit.

- Fes una **lectura prèvia** (prelectura) o lectura d'exploració de la part dels continguts que vulguis resumir, per saber de què va el tema. L'objectiu d'aquesta lectura és captar la idea principal del text i no els detalls.
- A continuació, torna a llegir l'apartat amb més deteniment, tot aplicant la **lectura comprensiva**. En aquesta lectura has d'analitzar detalladament el text per tal de captar totes les idees i la seva organització lògica. Si et trobes amb paraules que no entens, fes servir el diccionari.
- **Subratlla** el que consideris més important o allò que t'interessi seleccionar per fer el resum.
- **Redacta un text reduït** que reculli el que has subratllat, tot explicant el que has comprès amb l'ajuda de les teves pròpies paraules, però tenint cura de l'exactitud i la fidelitat al text original.
- **El resum ha de tenir unitat narrativa**, és a dir, no ha de ser fragmentari o esquemàtic, sinó que totes les idees han d'estar enllaçades i relacionades amb l'ajuda de les teves paraules.
- Com s'ha dit, la reducció del text original haurà de ser aproximadament d'entre un 25% i un 50%, segons les característiques del text que hagi de resumir.
- No pots afegir idees noves que no siguin al text original.

Un resum depèn de dues habilitats específiques: la lectura i la síntesi. Estudiar elaborant resums desenvoluparà aquestes habilitats i millorarà el teu rendiment escolar.

Recorda que el resum no substitueix completament el text de partida, al qual hauràs de tornar per a repassar les informacions més concretes que no hagi pogut recollir al resum.

No tots els resums són iguals, sinó que segons el que es vulgui comunicar o la utilitat que se li vulgui donar, podem parlar de diferents tipus de resums.

Per exemple:

El **resum informatiu** sintetitza el text de partida tot recollint la informació essencial del seu contingut.

El **resum descriptiu** explica l'estructura del text de partida, les parts fonamentals, les fonts que s'han fet servir, les característiques i l'estil. Normalment s'utilitza quan es tracta de resumir un text de partida molt llarg, com és el cas d'un llibre sencer.

Podem trobar altres tipus de resums, com el resum analític, el crític, l'indicatiu, etc., però per raons d'extensió, i perquè el seu ús en els teus estudis no és tan freqüent, en aquest capítol no en parlarem.

Et recomanem també que facis el resum amb ordinador, ja que et serà més fàcil modificar-lo o ampliar-lo amb continguts nous, si escau.

Si un resum està elaborat correctament, ha de ser capaç de respondre a les següents preguntes:

- Quina és la idea principal del text de partida?
- Com es desenvolupa el tema del text?
- Quines són les idees secundàries o subordinades del tema?
- Com estan relacionades les idees en el text de partida?

El que no és un resum

És freqüent confondre un resum amb altres procediments de síntesi d'informació. En la pràctica et trobaràs amb companys que parlen de resum quan es refereixen a qualsevol reducció d'informació.

Per tal d'evitar aquestes confusions et donem un seguit de punts d'orientació del que **no** és un resum.

- ▶ No és una redacció a partir del text original amb la introducció de conceptes nous. En aquest cas estàs afegint informació nova i el resum ha de ser fidel al text de partida.
- ▶ No és simplement escurçar el text de partida. No s'hi val a treure línies i retallar per allà on et sembli. Retallar sense miraments, sense reflexió, no és una bona manera de fer un resum.

- ▶ No és una reducció del text original fent servir literalment les paraules del text. Si no més afegeixes les paraules subratllades sense redactar-les i lligar-les, no es pot parlar de resum, perquè la informació no està connectada en un tot narratiu, de manera que es pugui llegir bé i de forma fluida.
- ▶ No és una anàlisi del pensament de l'autor que desglossa les parts del text i n'analitza cada part. Això no és una síntesi o reducció, que és el que ha de ser un resum.
- ▶ No és un comentari sobre el text de partida. Has d'evitar introduir opinions en el resum, no es tracta d'una reflexió crítica sobre el text.
- ▶ No és un esquema del contingut del text. La tècnica de l'esquema és diferent de la tècnica del resum, per això no es poden identificar esquema i resum.
- ▶ No és un text paral·lel que no acaba d'arribar a reduir el text de partida. En aquest cas s'ha de saber separar el que és essencial del que és accessori.

Si vols fer un resum correcte has de procurar evitar aquests errors. Malgrat això, alguns estudiants prefereixen, en lloc de fer un resum, elaborar un híbrid esquema-resum. En aquest cas no es tracta ni d'un resum ni d'un esquema en sentit estricte, sinó d'un resum-esquema, una barreja d'una cosa i l'altra. En trobaràs de diferents tipus, un dels més freqüents és un diagrama de claus amb la informació resumida dins de cada clau.

La reducció del text original haurà de ser aproximadament d'entre un 25% i un 50%.

Exemple

A partir del text esquematitzat al capítol de "L'esquema" (pàg. 88), et posem dos exemples de resum, un de mal fet i un altre que s'ajusta a les regles d'un resum ben elaborat.

Matèria i energia

Actualment un dels conceptes físics més utilitzats és el d'**energia**. Moltes vegades els mitjans de comunicació tracten temes que s'hi relacionen. Es parla del **preu** de l'energia, de les **reserves** energètiques, dels **perills** de l'energia nuclear o de la possibilitat d'utilitzar noves **fonts** d'energia.

Des del punt de vista de la física, es considera que l'**Univers** és constituït per **matèria** i **energia**. La **matèria** es concep com la **substància** de l'Univers i l'**energia** com allò que anima aquesta substància, és a dir, la que provoca els seus **canvis**.

Però el concepte de matèria és molt més assequible que el d'energia. La **matèria** es pot **veure** i es pot **tocar**, mentre que l'**energia** és **intangible**. Per això, la paraula **energia** en la seva accepció actual és relativament moderna en la ciència. **Thomas Young**, metge i físic de Milverton (Anglaterra), fou la persona que va proposar aquest **terme** l'any 1807.

Malgrat això, nosaltres fem la paraula **energia** amb absoluta naturalitat, com una cosa quotidiana. Això és degut al fet que el avenços de la tècnica ens han proporcionat molts **aparells** que ens obliguen a fer servir contínuament diferents fonts energètiques. Quan adquirim piles per a una videoconsola, omplim de gasolina el dipòsit d'un vehicle o paguem la factura de l'electricitat, no estem fent altra cosa que comprar energia.

(caràcters sense espais: 1.126)

Pensa-hi una mica!

- ✓ Com creus que et pot ajudar a estudiar el resum?
- ✓ Quines són les parts d'una lliçó que hauries de resumir en el teu estudi diari?
- ✓ Com enfocaries el resum d'un text molt extens, com un llibre de lectura?
- ✓ Si no pots subratllar un llibre perquè no és teu, com en pots fer el resum?
- ✓ Com t'ho faries per elaborar un resum a partir de l'esquema d'un text de partida que coneixes?
- ✓ Com explicaries a un company la tècnica del resum? Quines són les característiques que destacaries més d'aquesta tècnica en la teva explicació?

RESUM MAL FET

(no es tracta d'un resum)

L'energia és un dels conceptes actuals tractat als mitjans de comunicació. Es parla de:

- preu de l'energia
- reserves energètiques
- perills de l'energia nuclear
- fonts d'energia

Per a la física actual la matèria i l'energia són l'origen, són els components bàsics de l'Univers: matèria a substància de l'Univers; energia a causa dels canvis de la matèria.

El concepte de matèria és més assequible que el d'energia perquè la matèria és tangible i l'energia intangible. Per això ha estat un terme que s'ha estudiat més modernament, des del 1807 amb Thomas Young.

La vida moderna ens obliga a fer servir aparells i, per tant, a parlar molt de l'energia. Les activitats habituals que fem en el món actual ens obliga a comprar energia de forma constant. Es pot considerar l'energia com un instrument de canvi de les societats industrialitzades.

Aquest text no és un resum ben elaborat del text de partida perquè:

- Incorpora **continguts esquemàtics** (guions, fletxes).
- **No lliga els continguts**, el redactat és fragmentat.
- És **massa llarg** (692 caràcters, supera el 50% del text original).
- Introdueix **continguts nous** que no són al text original.

RESUM BEN FET

La física explica que l'Univers és compost de matèria i energia, entenent per matèria la substància de l'Univers i, per energia, el que provoca els canvis de la matèria. La matèria es pot veure i tocar, mentre que l'energia (Thomas Young, 1807) és intangible. En la vida quotidiana la tècnica ens obliga a comprar-la i utilitzar-la (piles, gasolina, electricitat, etc.).

(321 caràcters, quasi 1/4 part del text original)

Aquest resum està ben elaborat perquè:

- Té **unitat narrativa**, és a dir, les idees estan relacionades en un únic paràgraf.
- Les **idees estan ben enllaçades**.
- No es deixa cap de les **idees importants del text original**.
- **Recull** adequadament el **subratllat previ** del text.
- És una **reducció inferior al 50%** del text original.

Idees principals

- Un resum és un text nou elaborat a partir de la reducció d'un altre text de partida sense perdre'n el sentit original.
- Un resum s'ha d'elaborar amb el subratllat o les anotacions de lectura del text de partida. S'han de fer servir paraules d'enllaç que lliguin bé els conceptes clau subratllats per a aconseguir una unitat narrativa sense perdre la fidelitat al text de partida.
- Per a fer un bon resum has de saber diferenciar la informació essencial d'un text de la informació accessòria, és a dir, aquella informació que no és important per a comprendre bé el text.
- El resum és una eina molt útil per a estudiar però no substitueix el text de partida, el qual hauràs de tornar a repassar per a recordar-ne els detalls.
- L'extensió d'un resum depèn de les característiques del text de partida, però s'acostuma a considerar que ha d'ocupar una quarta part del text original.
- Un resum no pot incorporar conceptes que no siguin al text de partida.